

УХВАЛЕНО:
рішенням Вченої ради
Ніжинського державного
університету
імені Миколи Гоголя
від 05.03.2020 р.
протокол № 11

ВВЕДЕНО В ДІЮ:
наказом ректора
Ніжинського державного
університету
імені Миколи Гоголя
від 06.03.2020 р. № 59
/О.Г. Самойленко/

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня
доктора філософії та доктора наук в аспірантурі
(поза аспірантурою) та докторантурі
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

Ніжин 2020

Зміст

1. Загальні положення	3
2. Права та обов'язки аспірантів і докторантів	5
3. Підготовка в аспірантурі.....	7
3.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	7
3.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук.....	8
4. Прийом в аспірантуру для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії	9
5. Наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування) ..	12
6. Затвердження тем дисертаційних робіт	14
7. Індивідуальні плани роботи аспірантів.....	15
7.1. Загальні засади.....	15
7.2. Освітня (навчальна) складова підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.....	16
7.3. Освітня (навчальна) складова підготовки здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук	20
7.4. Викладацька практика аспірантів.....	20
7.5. Наукова складова підготовки аспірантів. Атестація аспірантів.....	21
8. Мобільність аспірантів.....	23
9. Академічні відпустки	24
10. Трудова діяльність аспірантів.....	25
11. Стипендіальне забезпечення аспірантів.....	25
12. Відрахування аспірантів і докторантів.....	25
12.1. Загальні засади.....	25
12.2. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (вступу 2016 року і пізніше).....	26
12.3. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук і доктора наук (вступу 2015 року і раніше)	26
13. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою	27
14. Підготовка в докторантурі.....	29
15. Прикінцеві положення.....	33

1. Загальні положення

Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) і докторантурі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (далі – Положення) є нормативним документом, який визначає основні правила підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) і науковому рівнях вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (далі – Університет).

1.1. Метою розроблення та впровадження Положення є регламентація і впорядкування процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, які вступили до аспірантури і докторантури Університету.

1.2. Це Положення встановлює порядок вступу, прийому і підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру (поза аспірантурою) і докторантуру Університету, атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, призначення і моніторингу якості роботи наукових керівників та консультантів, розподілу завдань підготовки здобувачів між структурними підрозділами Університету, а також організації роботи зі здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти в Університеті.

1.3. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, які регламентують діяльність Університету, а саме:

Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017;

Закону України «Про вищу освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017;

Постанови Кабінету Міністрів України «Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» від 01.03.1999 р. № 309;

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261;

наказу Кабінету Міністрів України від 30.05.2016 р. № 590 «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні»;

наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2015 р. № 266;

умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затверджених Міністерством освіти і науки України;

Статуту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя; положення «Про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя» введеного в дію наказом ректора від 3.05.2018 р. № 88;

Правил прийому до аспірантури і докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, затверджених вченою радою Університету;

постанови Кабінету Міністрів від 12.07.2004 р. № 882 «Питання стипендіального забезпечення»;

наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»;

постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;

постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти»;

Положення про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затверджених рішенням вченої ради Університету від 05.03.2020 р. (протокол № 11);

Постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»;

Положення про відділ аспірантури та докторантури НДУ ім. М. Гоголя; інших документів, що регламентують процес підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук на третьому (освітньо-науковому) і науковому рівнях відповідно вищої освіти в Україні та Університеті.

1.4. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури здійснює Вчена рада Університету.

1.5. Координацію та контроль за діяльністю структурних підрозділів, які ведуть підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук в аспірантурі (а також поза аспірантурою)

і докторантурі Університету, здійснює відділ аспірантури і докторантури, який підпорядковується проректору з наукової роботи та міжнародних зв'язків.

1.6. Для врегулювання відносин між аспірантом (здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії / кандидата наук) або докторантом (здобувачем вищої освіти ступеня доктора наук) та Університетом укладається договір (контракт).

2. Права та обов'язки аспірантів і докторантів

Аспіранти і докторанти мають права здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту», Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. № 309 (для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук та доктора наук, які вступили у 2015 році і раніше), Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук та доктора наук, які вступили у 2016 році і пізніше). З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також мають право на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Університеті, бібліотеках і державних архівах України;
- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта) для аспірантів;
- чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками в разі призначення вченою радою Університету двох керівників;
- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаного місця для наукової роботи;
- академічну мобільність, що реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579;
- академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, відповідно до законодавства України.

2.1. Аспіранти і докторанти зобов'язані:

- виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту»;
- дотримуватися вимог:

– Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, які вступили у 2016 році і пізніше);

– Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. № 309 (для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук та доктора наук вступу 2015 року і раніше).

2.2. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також зобов'язані:

– дотримуватися морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії), встановлених Університетом;

– виконувати індивідуальний план роботи аспіранта та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри (та вченої ради – для докторантів);

– захистити у встановлений термін свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів) та у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей (для докторантів) у спеціалізованій вченій раді (для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук вступу 2016 року і пізніше);

– у встановлений термін захистити дисертацію або подати її спеціалізованій вченій раді (для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук та доктора наук вступу 2015 року і раніше);

– дотримуватися Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Університету; повідомляти Університет (відділ аспірантури і докторантури) про зміни у сімейному стані, працевлаштуванні та інших особистих даних у термін не пізніше ніж через три календарних дні з моменту настання таких змін.

2.3. Аспіранти і докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

3. Підготовка в аспірантурі

3.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

3.1.1. Університет здійснює підготовку здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії на очній (денній, вечірній) та заочній формах навчання за такими спеціальностями:

- 011 Освітні, педагогічні науки (Науки про освіту);
- 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями);
- 032 Історія та археологія;
- 034 Культурологія;
- 035 Філологія;
- 052 Політологія;
- 053 Психологія;
- 091 Біологія;
- 103 Науки про Землю.

3.1.2. Ліцензований обсяг підготовки в аспірантурі Університету для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зазначений у наказі Міністерства освіти і науки України №523 від 18.05.2016 «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні» та у наказі Міністерства освіти і науки України №139-л від 21.08.2018 «Про ліцензування освітньої діяльності».

3.1.3. Підготовка здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії в аспірантурі Університету здійснюється:

за рахунок коштів державного бюджету (виключно на очній (денній, вечірній) формі навчання);

за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (за очною, заочною формами навчання).

3.1.4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (вступу 2016 року і пізніше) здійснюється:

в аспірантурі Університету нормативний термін підготовки здобувачів в аспірантурі на очній та заочній формі навчання складає 4 роки;

поза аспірантурою (для осіб, які професійно проводять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність в університеті за основним місцем роботи) без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці, нормативний термін підготовки здобувачів поза аспірантурою триває до п'яти років.

3.1.5. Основною формою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті є аспірантура.

3.1.6. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі на очній (денній, вечірній) формі навчання.

3.1.7. Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за освітньо-науковими програмами (спеціальностями) розподіляється на конкурсній основі між закладами вищої освіти та науковими установами, які на момент проведення конкурсу мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

3.1.8. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, визначається в межах ліцензованого обсягу за відповідною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

3.1.9. Покладання Університетом на аспіранта чи докторанта обов'язків, не пов'язаних із виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

3.1.10. Підготовка в аспірантурі завершується захистом наукових досягнень аспіранта у спеціалізованій вченій раді. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

3.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук

3.2.1. Університет продовжує здійснювати підготовку аспірантів (вступу 2015 року і раніше) за науковими спеціальностями переліку 2011 року, а саме:

13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки

07.00.01 Історія України

10.02.01 Українська мова

01.01.02 Диференціальні рівняння

13.00.02 Теорія та методика навчання (українська література)

10.01.01 Українська література

3.2.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук в аспірантурі Університету здійснюється з відривом від виробництва та без відриву від виробництва.

3.2.3. Нормативний термін підготовки здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук (вступу 2015 року і раніше) в аспірантурі Університету становить:

3 роки – для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук з відривом від виробництва;

4 роки – для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук без

відриву від виробництва.

3.2.4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук в аспірантурі Університету здійснюється за рахунок:

коштів державного бюджету (з відривом від виробництва та без відриву від виробництва);

коштів юридичних та фізичних осіб (з відривом від виробництва та без відриву від виробництва).

3.2.5. Кількість аспірантів і докторантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, визначається керівником закладу вищої освіти, наукової установи з урахуванням можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва і консультування.

3.2.6. Переведення здобувачів ступеня кандидата наук до іншого закладу вищої освіти, наукової установи, а також на іншу форму навчання та спеціальність здійснюється за наказом ректора Університету.

4. Прийом в аспірантуру для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

4.1. До підготовки в аспірантурі Університету для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії на конкурсній основі приймаються особи, які мають освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.

4.2. Університет до 25 грудня поточного навчального року формує та надсилає до Міністерства освіти і науки України офіційний лист з плановими показниками прийому в аспірантуру на наступний навчальний рік за кожною зі спеціальностей та формою навчання, за якими здійснюється підготовка в аспірантурі Університету.

4.3. План прийому в аспірантуру на наступний навчальний рік за кожною зі спеціальностей (освітньо-науковою програмою) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті визначається в межах ліцензованого обсягу гарантом та членами проектної групи на основі наданих їм до 20 грудня поточного року клопотань (заявок встановленої форми) наукових керівників Університету щодо потенційних вступників до аспірантури в наступному році.

4.4. До 23 грудня поточного навчального року гаранті освітньо-наукової програми мають подати до відділу аспірантури і докторантури витяги з засідань кафедр з визначенням чисельності потенційних вступників до аспірантури за відповідною спеціальністю (освітньо-науковою програмою).

4.5. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за

державним замовленням і не захистилася, або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

4.6. Перелік документів, які необхідно подати до відбіркової комісії аспірантури, та терміни їх подання, а також терміни вступних випробувань до аспірантури зазначаються в Правилах прийому до аспірантури і докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (далі – Правила прийому), які формуються кожного навчального року на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у відповідному навчальному році (далі – Умови).

4.7. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу до аспірантури Університету документи згідно з Правилами прийому.

4.8. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури Університету виключно у зв'язку з неподанням у встановлений термін документів, визначених Правилами прийому.

4.9. Вступні випробування до аспірантури Університету здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складаються зі:

вступного іспиту з іноземної мови. Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема з англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. При визначенні результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

вступного іспиту із спеціальності (в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) у письмовій формі за білетами, складеними за програмами вступних фахових випробувань зі спеціальності, ухваленими вченою радою Університету та розміщеними на офіційному сайті Університету.

4.10. Компетентності (знання та вміння), продемонстровані вступниками до аспірантури на кожному зі вступних іспитів, оцінюють за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть на першому випробуванні (іспиті) менш ніж 60 балів, позбавлені права участі в наступному випробуванні та в конкурсному відборі на вступ до аспірантури Університету в поточному навчальному році.

4.11. Підсумковий конкурсний бал вступника до аспірантури (КБ) обчислюється за формулою:

$$\text{КБ} = 0,7 x_1 + 0,3 x_2$$

де x_1, x_2 – оцінки зі спеціальності та іноземної мови за 100 бальною шкалою; 0,7 – ваговий коефіцієнт зі спеціальності; 0,3 – ваговий коефіцієнт з іноземної мови.

4.12. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії ухвалюється приймальною комісією Університету за умови подання у встановлені терміни всіх необхідних (зазначених у Правилах прийому) документів.

4.13. Для вступників з інших спеціальностей приймальною комісією Університету може бути призначене додаткове вступне випробування, форма якого визначається Правилами прийому до аспірантури і докторантури Університету.

4.14. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, що складаються з трьох-п'яти осіб, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми. Склад предметних комісій призначається наказом ректора Університету.

4.15. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

4.16. Програми фахових випробувань для вступу до аспірантури розробляються відповідними кафедрами, при яких функціонує аспірантура, та затверджуються Вченою радою університету не пізніше ніж за три місяці до початку прийому документів.

4.17. Результати вступних іспитів дійсні для вступу до аспірантури Університету протягом одного календарного року.

4.18. За результатами проведення вступних іспитів та визначення конкурсного бала кожного вступника (складається рейтинговий список вступників за кожною спеціальністю) приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника до аспірантури Університету.

4.19. Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури вводиться в дію наказом ректора Університету, який оприлюднюється на офіційному сайті університету в установленому порядку.

4.20. Після зарахування аспірантів, до 15 вересня поточного року, Університет надсилає офіційного листа до МОН України з визначенням обсягів набору здобувачів на підготовку до аспірантури і докторантури Університету за державним замовленням щодо кожної спеціальності (освітньо-наукової програми).

4.21. Зарахування вступників до аспірантури Університету на підготовку за державним замовленням та за кошти юридичних чи фізичних осіб відбувається до 15 серпня поточного календарного року.

4.22. До 15 вересня поточного навчального року дані про аспірантів, яких зараховано на підготовку до аспірантури Університету за державним замовленням та за кошти фізичних або юридичних осіб, заносяться до Єдиної державної бази вищої освіти України (далі – ЄДЕБО).

4.23. Зарахування іноземних громадян та осіб без громадянства відбувається згідно з Умовами прийому та Правил прийому.

4.24. З аспірантами, які склали вступні іспити та за результатами конкурсного відбору зараховані до аспірантури, Університет укладає договір (контракт) для врегулювання відносин, що виникають між аспірантом (докторантом) та Університетом в процесі його підготовки в аспірантурі (у тому числі перебування в академічній відпустці).

4.25. Після зарахування проводять організаційно-методичні збори аспірантів, на яких укладається договір з аспірантами, доводиться до відома аспірантів зміст цього Положення та Правила внутрішнього розпорядку Університету, процедура захисту дисертацій на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії тощо.

5. Наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування)

5.1. Аспіранту (докторанту) одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник/и (консультант/и) з числа провідних наукових та науково-педагогічних працівників Університету, які на час вступу аспірантів мають дозвіл вченої ради Університету на наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування) на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (кандидата наук) та/або доктора наук.

5.2. Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту та методології наукового дослідження аспіранта, контролює і координує виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою Університету за належне і своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

5.3. Отримати дозвіл вченої ради Університету на наукове керівництво роботою над дисертацією здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) можуть співробітники Університету, які відповідають умовам Положення про наукового керівника здобувача наукового ступеня

доктора філософії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя затвердженого 05.03.2020 р.

5.4. Питання про надання співробітнику Університету дозволу на наукове керівництво (консультування) здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії / кандидата наук, доктора наук розглядається вченою радою Університету на основі наданих вченому секретарю Університету документів, які підтверджують дотримання Вимог кандидатом у наукові керівники (консультанти) аспірантів (докторантів).

5.5. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (наукове консультування) не більше ніж п'ятьма здобувачами наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

5.6. Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії (кандидата наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше ніж трьох здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктора філософії.

5.7. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного здобувача ступеня доктора філософії науковому керівникові відводиться 50 академічних годин навчального навантаження на рік підготовки здобувача.

5.8. У разі обрання аспірантом міждисциплінарної теми дисертаційного дослідження та/або доречно рішенням вченої ради Університету такому аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідних галузей науки (з розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними).

5.9. На підставі наказу про зарахування аспірант прикріплюється до кафедри, на якій працює призначений йому науковий керівник, для здійснення підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

5.10. У разі переведення наукового керівника на іншу кафедру Університету аспірант переходить до її складу разом з науковим керівником автоматично на підставі наказу про зарахування (переведення) на роботу наукового керівника на нову кафедру.

5.11. Щороку Вчена рада Університету здійснює перегляд ефективності роботи наукових керівників та ухвалює рішення про продовження ним або позбавлення його права на наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування) на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та/або доктора наук на наступний навчальний рік.

5.12. Зміна наукового керівника аспіранта можлива у випадку зміни

напрямку дисертаційного дослідження (його теми та/або мети, об'єкта чи предмету), звільнення призначеного наукового керівника та з інших поважних причин.

5.13. У разі необхідності зміни наукового керівника аспірант має подати до відділу аспірантури і докторантури заяву із зазначенням причин необхідності такої зміни. Зміна наукового керівника відбувається за погодженням із попереднім та потенційним науковими керівниками, а також завідувачами кафедр, на яких працюють обидва керівники, на підставі наказу ректора Університету.

6. Затвердження тем дисертаційних робіт

6.1. Затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, кандидата наук та доктора наук (далі у цьому розділі – здобувачі вищої освіти) відбувається впродовж трьох місяців з дня зарахування у три етапи:

I етап: затвердження теми дисертаційної роботи здобувача вищої освіти на засіданні кафедри, на якій працює його науковий керівник (консультант) і за якою закріплюється сам здобувач вищої освіти на період підготовки в аспірантурі (докторантурі) Університету. До початку засідання кафедри здобувач вищої освіти має подати на кафедру узгоджене з науковим керівником (консультантом) обґрунтування теми дисертаційного дослідження і, за наявності, наукові доробки, які він уже має (статті, доповіді тез, наукові проекти, рукопис дисертації тощо) за передбачуваною темою дисертації. За підсумками засідання кафедри Здобувачеві вищої освіти видається у двох примірниках витяг із протоколу засідання кафедри з рекомендаціями щодо розгляду передбаченої теми дисертації на засіданні вченої ради Університету.

II етап: затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти на засіданні вченої ради Університету шляхом відкритого обговорення та голосування.

6.2. За підсумками засідання вченої ради Університету, на якому розглядаються питання затвердження (вперше або змінених) тем дисертацій здобувачів вищої освіти, складається протокол, витяги з якого щодо затвердження (або відмови у затвердженні із зазначенням причин та рекомендацій щодо уточнення) теми дисертації кожного здобувача вищої освіти надаються до відділу аспірантури і докторантури, де зберігаються в особовій справі аспіранта (докторанта) протягом усього терміну підготовки здобувача вищої освіти (після чого здається в архів разом з іншими документами особової справи аспіранта (докторанта) Університету.

6.3. У разі відмови здобувачу вищої освіти в затвердженні теми з зазначенням причин та рекомендацій щодо її уточнення. Здобувач вищої освіти має виправити зауваження та повторно виконати I етап.

6.4. У разі зміни напрямку (теми, мети, об'єкта чи предмету) дисертаційного дослідження та виникнення потреби у зміні (уточненні) теми дисертації під час підготовки здобувача вищої освіти в аспірантурі (поза аспірантурою), докторантурі, здобувач вищої освіти подає відповідну заяву до відділу аспірантури і докторантури, після чого відбуваються I-II етапи.

6.5. Після затвердження теми дисертації здобувач вищої освіти має зробити відповідний запис у своєму індивідуальному плані роботи із зазначення номера протоколу та дати засідання вченої ради Університету, на якому ухвалено відповідне рішення.

7. Індивідуальні плани роботи аспірантів

7.1. Загальні засади

7.1.1. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії та кандидата наук здійснюють підготовку в аспірантурі за індивідуальним планом роботи аспіранта.

7.1.2. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії очної та заочної форм навчання розподілено на 8 семестрів (по два семестри в кожному з 4-х років підготовки), кожен з яких містить дві частини: індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план, основою формування яких є освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за конкретною спеціальністю (освітньо-науковою програмою) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

7.1.3. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня кандидата наук розділено на: 8 півріч (по два півріччя в кожному з 4-х років підготовки) – для здобувачів без відриву від виробництва; 6 півріч (по два півріччя в кожному з 3-х років підготовки) – для здобувачів з відривом від виробництва. Кожен із навчальних семестрів містить такі розділи: робота над дисертацією, участь у НДР університету, оприлюднення результатів досліджень, складання іспитів і заліків (основою чого є обсяг навчальної роботи на навчальний рік по аспірантурі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя), викладацька практика, атестація аспіранта.

7.1.4. Індивідуальний план роботи є обов'язковим до виконання аспірантом і використовується для оцінювання успішності запланованої навчальної та наукової роботи аспіранта.

7.1.5. Індивідуальний план роботи аспіранта погоджується з науковим керівником та затверджується вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування аспіранта до аспірантури Університету.

7.1.6. Індивідуальний план роботи аспіранта після заповнення (у період між атестаціями) подається на зберігання до відділу аспірантури і докторантури на наступний день після проведення проміжної та підсумкової атестації.

7.1.7. Тривалість і період канікул аспірантів визначаються навчальним планом підготовки аспірантів за кожною спеціальністю та графіком навчального процесу аспірантів у поточному навчальному році. Тривалість канікул аспірантів складає не менше ніж 8 тижнів.

7.2. Освітня (навчальна) складова підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

7.2.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом.

7.2.2. Протягом терміну навчання в аспірантурі здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема, здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення і захистити дисертацію.

7.2.3. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною з освітньо-наукових програм (спеціальностей) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті складається з навчальних дисциплін загальним навантаженням 60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС) та визначає послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

7.2.4. Навчальні плани затверджуються ректором Університету.

7.2.5. Робочі навчальні плани та графіки підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) затверджуються проректором з науково-педагогічної роботи.

7.2.6. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною освітньо-науковою програмою на третьому

(освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті включає обов'язкові (базові) та вибіркові (не менше як 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС) навчальні дисципліни.

7.2.7. Кількість контактних годин на 1 кредит ЄКТС (30 год) навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складає не менше 8 год, набуття яких забезпечують відповідні дисципліни. Решта навчального часу з дисципліни відводиться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

7.2.8. Водночас максимальне тижневе аудиторне навантаження (разом із заняттями з позакредитних дисциплін) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії очної форми навчання не має перевищувати 14 год.

7.2.9. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії мають обрати навчальні дисципліни (у передбаченому навчальним планом обсягу), які формують вибірккову складову навчального плану підготовки за відповідною освітньо-науковою програмою. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії здійснює вибір навчальних дисциплін до початку семестру, в якому вони повинні викладатися і має подати відповідну заяву до відділу аспірантури і докторантури щонайменше за тиждень до початку навчальних занять. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі змістом та запланованими результатами навчання за кожною з навчальних дисциплін вільного вибору, які пропонується до вивчення на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті, завчасно відповідальні викладачі проводять відповідні презентації.

7.2.10. Водночас здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії мають право обирати навчальні дисципліни вільного вибору, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та завідувачем відділу аспірантури і докторантури.

7.2.11. Після вибору всіма здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії завідувач відділу аспірантури і докторантури має подати до навчально-методичного відділу узагальнену службову записку з результатами вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії кожної з освітньо-наукових програм на кожному році підготовки.

7.2.12. Протягом I-III років підготовки в аспірантурі Університету здобувачі ступеня доктора філософії можуть вивчати позакредитні навчальні дисципліни, які не передбачені навчальним планом (на факультативах, семінарах, лекціях тощо) за погодженням із науковим керівником (відповідна заява здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії подається до відділу аспірантури і докторантури за місяць до початку таких навчальних занять)

загальною кількістю не більше 10 кредитів за семестр.

7.2.13. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою як таких, що виконані в повному обсязі;

на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником та відділом аспірантури і докторантури).

7.2.14. Засвоєння здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії навчальних дисциплін може відбуватися в Університеті, а також у межах реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

7.2.15. Вчена рада Університету має право ухвалити рішення про визнання набутих здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачене освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

7.2.16. Навчальні дисципліни викладаються здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії провідними науково-педагогічними працівниками Університету, які відповідають кваліфікаційним вимогам.

7.2.17. У разі включення викладачів, які відповідають за навчальні дисципліни здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, до складу іншої кафедри, такі дисципліни закріплюються за іншою кафедрою Університету.

7.2.18. Розклад занять здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в електронному вигляді розміщується в електронній системі Університету (доступ користувачів до електронного варіанта розкладу забезпечується в мережі Інтернет за посиланням: <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/aspirantura-doktorantura/osvitnii-protses/item/2327-rozklad-zaniat>).

7.2.19. Усі здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії Університету незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового

контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною спеціальністю на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

7.2.20. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит (отримав менше, ніж 25 балів) чи залік (отримав менше, ніж 60 балів) із навчальних дисциплін, які (відповідно до навчального плану) викладалися у семестрі, що завершується, тобто за наявності академічної заборгованості не допускається до проходження атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі) на кафедрі.

7.2.21. Ліквідація академічної заборгованості проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним відділом аспірантури і докторантури Університету не пізніше як наступного тижня після сесії, до початку запланованої атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі) здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії на кафедрі.

7.2.22. Ліквідація академічної заборгованості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії приймається комісією, яка призначається першим проректором, проректором з науково-педагогічної роботи, у складі першого проректора, проректора з науково-педагогічної роботи, завідувача відповідної кафедри та викладача дисципліни, з якої проводиться підсумковий семестровий контроль.

7.2.23. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит (отримав менше, ніж 25 балів) чи залік (отримав менше, ніж 60 балів) на комісії під час ліквідації академічної заборгованості відраховується з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану роботи аспіранта.

7.2.24. За наявності обставин, які унеможливають виконання затвердженого графіку навчального процесу, аспіранту може бути змінений період проведення навчальних занять та підсумкового контролю (заліків та іспитів) на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин) і службової записки наукового керівника, що погоджені із завідувачем відділу аспірантури і докторантури, за наказом ректора Університету. Для таких аспірантів складається індивідуальний графік (розклад) навчальних занять, який відповідає п. 7.2.23 та 7.2.24 цього Положення.

7.3. Освітня (навчальна) складова підготовки здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук

7.3.1. Обов'язковою складовою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук є складання кандидатських іспитів згідно з відповідним розділом Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. № 309.

7.4. Викладацька практика аспірантів

7.4.1. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та індивідуальний навчальний план роботи аспірантів за кожною з освітньо-наукових програм включає обов'язкову для виконання практичну складову «Викладацька практика» (далі – ВП) обсягом 6 кредитів ЄКТС (180 годин), які виконуються аспірантом протягом нормативного терміну підготовки в аспірантурі Університету задля підвищення рівня набуття аспірантами компетентностей щодо організації та здійснення процесу навчання в закладах вищої освіти та отримання досвіду педагогічної діяльності.

7.4.2. У процесі проходження ВП аспіранти мають оволодіти сучасними методами, формами та засобами навчання, сформувати на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійні навички та вміння для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу.

7.4.3. Поточний контроль здійснюється керівником практики шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи аспірантів, залікових навчальних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної викладацької практики аспірантів. При виставленні диференційованої оцінки аспіранту враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

По завершенні викладацької практики аспірантами подаються такі звітні документи:

- Моделі навчальних занять (лекції, семінарського чи лабораторного заняття);
- Щоденник з практики;
- Індивідуальне науково-дослідне завдання з педагогіки;

- Аналіз одного заняття (лекції, семінару чи практичного);
- Психологічний аналіз одного заняття (лекції, семінару, практичного, лабораторного заняття).

7.4.4. Після проведення ВП та її оцінювання аспірант має заповнити відповідний листок-підсумок викладацької практики, та надати його до відділу аспірантури і докторантури протягом тижня після завершення практики.

7.5. Наукова складова підготовки аспірантів. Атестація аспірантів

7.5.1. Наукова складова підготовки аспірантів передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

7.5.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого оприлюднені у відповідних публікаціях і становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей).

7.5.3. Наукова складова оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (у кожному семестрі (півріччі)) і є невід'ємною частиною індивідуального плану роботи аспіранта.

7.5.4. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи (у кожному семестрі підготовки в аспірантурі), в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації протягом нормативного терміну підготовки в аспірантурі Університету.

7.5.5. Невід'ємною складовою підготовки аспірантів є підготовка та публікація наукових статей.

7.5.6. Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є атестація – звітування про фактичний стан виконання запланованих на семестр (півріччя) у індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта.

7.5.7. Атестація аспірантів Університету проводиться на кафедрі, за якою вони закріплені (де працює науковий керівник) двічі на рік після закінчення кожного із семестрів (півріч) підготовки в аспірантурі: проміжна атестація – у січні-лютому і підсумкова – у червні – для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії; одна підсумкова – у жовтні (до 31 жовтня) – для здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук. Період атестації встановлюється графіком навчального процесу аспірантів.

7.5.8. До початку атестації на кафедрі аспіранти мають надати завідувачу кафедри такі документи:

звіт щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта (за підписом аспіранта і наукового керівника);

матеріали, що підтверджують виконання зазначених у звіті планових показників освітньої та наукової діяльності аспіранта (ксерокопії статей і тез доповідей, довідки про участь у розробленні наукових тем тощо);

індивідуальний план роботи аспіранта.

7.5.9. Під час проведення атестації на засіданні кафедри аспірант робить доповідь та наочну презентацію фактичних результатів підготовки у семестрі, що спливає, акцентуючи при цьому увагу на отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їхній актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів та ступені їх апробації.

7.5.10. Результатом відкритого обговорення членами кафедри фактичних результатів підготовки аспіранта в семестрі, що спливає, на засіданні кафедри має бути висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний семестр показників та рекомендацію щодо продовження підготовки аспіранта в аспірантурі Університету або відрахування аспіранта з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану.

7.5.11. Результати проведення атестації кожного з аспірантів на кафедрі мають бути занесені до протоколу відповідного засідання кафедри та до індивідуального плану роботи аспіранта (за підписами аспіранта, завідувача кафедри, наукового керівника).

7.5.12. Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації аспірантів, крім усього іншого, обов'язково має містити загальний висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний семестр показників та рекомендацію щодо продовження підготовки аспіранта в аспірантурі Університету або відрахування аспіранта з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану.

7.5.13. Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації аспірантів разом із заповненими індивідуальними планами роботи аспірантів надається до відділу аспірантури і докторантури не пізніше як в останній день періоду проведення атестації аспірантів в Університеті, визначеного графіком навчального процесу аспірантів на поточний навчальний рік.

7.5.14. Звіти аспірантів щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта зберігаються на кафедрі.

7.5.15. За наявності обставин, які унеможливають своєчасне (за

графіком навчального процесу аспірантів) звітування на кафедрі аспіранту може бути змінено період проведення атестації на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин) і службової записки наукового керівника, які погодженні із завідувачем відділу аспірантури і докторантури.

7.5.16. Підготовка в аспірантурі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершується захистом наукових досягнень аспіранта в спеціалізованій вченій раді – державною атестацією.

7.5.17. Державна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійною або спеціалізованою вченою радою Університету або іншого закладу вищої освіти (наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

7.5.18. Стан готовності дисертацій здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників), або рішенням уповноваженого вченою радою структурного підрозділу Університету.

7.5.19. Здобувачі вищої освіти ступеня кандидата наук зобов'язані в нормативний термін підготовки в аспірантурі захистити дисертацію або подати її постійній спеціалізованій вченій раді.

7.5.20. Стан готовності дисертацій здобувача вищої освіти ступеня кандидата наук до захисту визначається організацією, де виконувалася дисертація або до якої був прикріплений цей здобувач. Відповідне рішення оформлюється у вигляді висновку про наукову і практичну цінність дисертації, що оформлюється як витяг з протоколу засідання кафедри (міжкафедрального семінару), лабораторії, відділу. До висновку додається відгук наукового керівника з оцінкою здобувача вищої освіти ступеня кандидата наук і його роботи під час підготовки дисертації, засвідчений печаткою за основним місцем роботи наукового керівника.

7.5.21. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його навчальної та наукової складової індивідуального плану роботи.

7.5.22. Аспіранти мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

8. Мобільність аспірантів

8.1. Аспіранти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

8.2. Академічна мобільність аспірантів реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579.

8.3. Аспірантам, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи за її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються з аспірантури.

9. Академічні відпустки

9.1. Аспірант має право на перерву в навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ним індивідуального плану роботи аспіранта (за станом здоров'я, у зв'язку із призовом на строкову військову службу в разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка у встановленому цим Положенням порядку.

9.2. Охочі отримати академічну відпустку аспіранти подають:

заяву, в якій зазначають причини та підстави для надання академічної відпустки;

документи, що підтверджують зазначені в заяві причини.

9.3. Заява на надання академічної відпустки погоджується з науковим керівником.

9.4. Питання про надання академічної відпустки аспірантам розглядається на черговому засіданні вченої ради Університету, яка ухвалює відповідне рішення і встановлює терміни академічної відпустки аспіранта, здебільшого 1 рік. Відповідне рішення вченої ради Університету вводиться в дію наказом ректора та доводиться до відома аспіранта.

9.5. До терміну підготовки в аспірантурі не включається період перебування в академічній відпустці. На час перебування аспіранта в академічній відпустці виплата стипендії призупиняється.

9.6. Не пізніше ніж за тиждень до закінчення терміну наданої академічної відпустки, аспірант має подати до відділу аспірантури і докторантури заяву про (одне з перелічених):

поновлення підготовки в аспірантурі Університету;

продовження терміну наданої йому академічної відпустки та надати документальне підтвердження причин такого продовження академічної

відпустки;

відрахування з аспірантури Університету та, за наявності, надати документальне підтвердження зазначених причин відрахування.

9.7. Питання про поновлення підготовки в аспірантурі після завершення академічної відпустки або відрахування з аспірантури, або продовження терміну наданої раніше академічної відпустки аспірантам розглядається на черговому засіданні вченої ради Університету, яка ухвалює відповідне рішення, що вводиться в дію наказом ректора та доводиться до відома аспіранта.

9.8. Після закінчення академічної відпустки й поновлення аспіранта він продовжує виконувати індивідуальний план роботи аспіранта.

10. Трудова діяльність аспірантів

10.1. Аспіранти, які навчаються на очній (денній) формі навчання, мають право на трудову діяльність у позанавчальний час у режимі неповного робочого часу (але не більш як на 0,5 ставки за займаною посадою). Разом з тим академічна стипендія, призначена відповідно до п. 11 цього Положення, виплачується в повному обсязі.

10.2. Робочий час аспіранта не може співпадати з часом навчальних занять аспіранта за розкладом підготовки в аспірантурі.

10.3. Термін навчання в аспірантурі та перебування в докторантурі включається до науково-педагогічного стажу.

11. Стипендіальне забезпечення аспірантів

11.1. Розмір стипендії аспіранта визначено постановою Кабінету Міністрів від 12.07. 2004 р. № 882 «Питання стипендіального забезпечення» (зі змінами) та встановлено в розмірі 90 % від посадового окладу викладача.

11.2. Стипендія призначається аспірантам на весь термін підготовки в аспірантурі.

11.3. Розмір стипендії аспіранта затверджується протоколом стипендіальної комісії Університету та вводиться в дію відповідним наказом ректора Університету.

12. Відрахування аспірантів і докторантів

12.1. Загальні засади

12.1.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук є:

- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою (науковою) програмою;

- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання індивідуального плану роботи аспіранта (докторанта); порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та аспірантом (докторантом);
- інші випадки, передбачені законом.

12.1.2. Питання про відрахування аспірантів (докторантів) з будь-яких причин розглядається на черговому засіданні вченої ради Університету, яка ухвалює відповідне рішення за погодженням із науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених / радою молодих вчених НДУ ім. М. Гоголя. Остаточне рішення вченої ради Університету щодо відрахування аспірантів (докторантів) вводиться в дію наказом ректора (витяг з якого зберігається в особовій справі аспіранта (докторанта)) і доводиться до відома (офіційним листом) аспіранта (докторанта) впродовж 10 календарних днів.

12.1.3. Підставою для розгляду питання про відрахування аспіранта (докторанта) можуть бути такі документи: заява аспіранта з поясненням причин переривання/закінчення навчання, службова записка наукового керівника та/або витяг з протоколу кафедри, за якою закріплений аспірант.

12.1.4. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури Університету за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

12.2. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (вступу 2016 року і пізніше)

12.2.1. Порушення термінів виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою Університету рішення про відрахування аспіранта або докторанта.

12.2.2. Особа, відрахована з Університету до завершення навчання за освітньо-науковою програмою, за заявою отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки та здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти та науки.

12.3. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня кандидата наук і доктора наук (вступу 2015 року і раніше)

12.3.1. Особи, які раніше пройшли повний курс навчання в аспірантурі або докторантурі за державним замовленням, а також відраховані з неї

достроково за вчинення протиправних дій або невиконання індивідуального плану, не мають права повторного вступу до аспірантури і докторантури за державним замовленням.

12.3.2. Аспірант або докторант може бути відрахованим із аспірантури або докторантури за грубе порушення правил внутрішнього розпорядку Університету, за вчинення протиправних дій, а також за невиконання індивідуального плану роботи без поважних причин, передбачених п. 19 Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. № 309.

12.3.3. Аспірант або докторант, який був зарахований до аспірантури або докторантури за державним замовленням і відрахований через зазначені причини, відшкодовує вартість навчання згідно із законодавством України.

12.3.4. Аспірант або докторант, який успішно захистив дисертацію до закінчення терміну навчання в аспірантурі або перебування в докторантурі, вважається таким, що повністю виконав індивідуальний план роботи, і відраховується з аспірантури або докторантури з дня захисту дисертації.

13. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою

13.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії в Університеті поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

13.2. Такі особи прикріплюються терміном до п'яти років до кафедри Університету за відповідною спеціальністю.

13.3. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за відповідною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) згідно з затвердженим у встановленому порядку індивідуальним планом роботи (навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи) прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.

13.4. Правила та процедура прикріплення до Університету визначаються цим Положенням.

13.5. Для прикріплення до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою особа, яка професійно проводить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за

основним місцем роботи в Університеті, має подати до відділу аспірантури і докторантури не пізніше ніж 15 вересня поточного навчального року такі документи:

заяву на ім'я ректора про прикріплення до відповідної кафедри Університету, погоджену із завідувачем кафедри та майбутнім науковим керівником;

копію диплома магістра (спеціаліста) державного зразка та додатка до нього з зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);

копію документа, що посвідчує особу та громадянство;

копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;

особовий листок з обліку кадрів (на бланку), заповнений особисто та завірений у відділі кадрів Університету;

автобіографію (на бланку);

список опублікованих наукових праць і винаходів (за наявності);

витяг із засідання кафедри про рекомендацію щодо здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету та про призначення наукового керівника;

витяг із засідання вченої ради факультету про рекомендацію науково-педагогічному працівнику щодо здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою;

дві кольорові фотокартки розміром 3×4 см.

13.6. Підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до кафедри Університету для реалізації свого права на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюється за кошти Університету.

13.7. Особи, прикріплені до кафедри Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають усі права та обов'язки, визначені для аспірантів у пунктах 2.1 – 2.4 “Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261

13.8. Рішення про прикріплення особи до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії ухвалює Вчена рада Університету, це рішення вводиться в дію наказом ректора Університету, який оприлюднюється на офіційному сайті Університету в установленому порядку.

13.9. Такій особі одночасно з прикріпленням до відповідної кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза

аспірантурою відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник відповідно до п. 5 цього Положення.

13.10. Тема дисертації особи, яка прикріплена до відповідної кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, затверджується згідно з п. 6 цього Положення.

13.11. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою погоджується з науковим керівником та затверджується вченою радою Університету не пізніше, як через 2 місяці після прикріплення до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії відповідно до п. 6 цього Положення.

13.12. Особа, яка прикріплена до відповідної кафедри Університету для здобуття ступеня доктора філософії, звітує про фактичні показники виконання індивідуального плану роботи здобувача двічі на рік на кафедрі, за якою вона закріплена відповідно до пп. 6.3 цього Положення.

13.13. У разі звільнення з роботи особа втрачає отримане раніше право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету і має право:

продовжити свою підготовку для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою в іншому закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови ухвалення відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою);

вступити до аспірантури Університету або іншого закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня на очній (денній, вечірній) або заочній формі навчання та зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою Університету.

13.14. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету має закінчитися публічним захистом дисертації у спеціалізованій вченій раді.

14. Підготовка в докторантурі

14.1. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їхніх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту на здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Університету.

14.2. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук в Університеті здійснюється:

в докторантурі Університету на очній (денній) формі навчання; шляхом

самостійної підготовки наукових досягнень до захисту.

14.3. Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

14.4. Підготовка осіб у докторантурі Університету здійснюється:

за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, що отримав Університет на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

14.5. У докторантурі Університету здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора наук за такими спеціальностями (переліку 2015 року), а саме:

032 Історія та археологія;

035 Філологія;

091 Біологія;

103 Науки про Землю.

Нормативний термін підготовки в докторантурі Університету здобувачів, які вступили у 2016 році та пізніше, – два роки.

14.6. Для врегулювання відносин між докторантом та Університетом укладається договір (контракт).

14.7. Вступ до докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Положення, Умов та Правил прийому.

14.8. До підготовки в докторантурі Університету для здобуття ступеня доктора наук приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема, публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих у науко-метричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

14.9. Протягом терміну перебування в докторантурі докторант зобов'язаний захистити результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки України, у спеціалізованій вченій раді.

14.10. Здобувач вищої освіти ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) має представити узагальнення

самостійних досліджень стосовно актуальної наукової проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

14.11. Особа, яка подає для вступу до докторантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступу нарівні з іншими вступниками.

14.12. Докторанту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора Університету призначається науковий консультант з числа провідних наукових та науково-педагогічних працівників Університету (докторів наук), які на час вступу докторанта мають дозвіл вченої ради Університету на наукове консультування щодо роботи над дисертацією на здобуття ступеня вищої освіти доктора наук, причому кількість здобувачів, консультування щодо роботи над дисертацією яких вони здійснюють одночасно (з урахуванням нового здобувача), не має перевищувати п'яти осіб.

14.13. На здійснення наукового консультування щодо роботи над дисертацією одного докторанта відводиться 50 академічних годин навантаження на рік.

14.14. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

14.15. На підставі наказу ректора Університету про зарахування докторант прикріплюється до кафедри, на якій працює призначений йому науковий консультант, для здійснення підготовки на науковому рівні вищої освіти в Університеті.

14.16. Зміна наукового консультанта докторанта можлива у випадку зміни напряму дисертаційного дослідження, звільнення призначеного наукового консультанта та з інших поважних причин.

14.17. Для зміни наукового консультанта докторант подає заяву або кафедра, за якою був закріплений докторант, подає клопотання до вченої ради Університету. Рішення вченої ради Університету щодо зміни наукового консультанта вводиться в дію наказом ректора Університету.

14.18. Підготовка в докторантурі Університету передбачає виконання особою відповідної наукової програми Університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

14.19. Підготовка здобувача ступеня доктора наук у докторантурі Університету відбувається за індивідуальним планом роботи докторанта, в

якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації протягом терміну підготовки в докторантурі.

14.20. Індивідуальний план роботи докторанта погоджується здобувачем із науковим консультантом і затверджується вченою радою Університету протягом двох місяців із дня зарахування здобувача до докторантури.

14.21. Індивідуальний план роботи докторанта є обов'язковим до виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора наук і використовується для оцінювання успішності виконання запланованої ним наукової роботи.

14.22. Докторанти, які навчаються на очній (денній) формі навчання, мають право на роботу в режимі неповного робочого часу, але не більш як 0,5 ставки за займаною посадою.

14.23. Атестація докторантів відбувається згідно з наказом ректора щороку в два етапи.

I етап: звітування докторанта про результати виконання запланованих в індивідуальному плані роботи показників на кафедрі, за якою він закріплений, відбувається аналогічно до атестації аспірантів один раз на рік.

Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації докторанта разом із його звітом надається вченому секретареві Університету, заповнений індивідуальний план роботи докторанта – до відділу аспірантури і докторантури.

II етап: звітування докторанта про результати виконання запланованих в індивідуальному плані роботи показників на засіданні вченої ради Університету.

14.24. Під час проведення атестації на засіданні вченої ради Університету докторант має зробити доповідь та наочну презентацію фактичних результатів підготовки впродовж року, акцентуючи увагу на отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їхній актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів і ступені їхньої апробації.

14.25. У результаті відкритого обговорення та голосування членами вченої ради Університету ухвалюється рішення щодо доцільності подальшої підготовки докторанта в докторантурі Університету. Результати атестації докторантів на засіданні вченої ради Університету заносяться до протоколу, витяг з якого подаються до відділу аспірантури і докторантури та зберігаються в особовій справі докторанта. Результати атестації докторантів затверджуються наказом ректора Університету, згідно з яким докторанти

переводяться на наступний рік підготовки, або відраховуються з докторантури.

14.26. Державну атестацію докторанта може здійснювати постійна спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності іншого закладу вищої освіти (наукової установи) за клопотанням закладу вищої освіти (наукової установи), що здійснював підготовку здобувача вищої освіти ступеня доктора наук, або за заявою докторанта.

15. Прикінцеві положення

15.1. Положення вводиться в дію наказом ректора Університету.

15.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні Вченої ради Університету.

Погоджено:

Проректор

з наукової роботи та міжнародних зв'язків

О.В. Мельничук

Завідувач відділу

аспірантури і докторантури

Р.ІУ. Клунко